SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2868

av Gurgin Bakircioglu (MP)

Transportfattigdom, tillgänglighet och rättvisa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att transportfattigdom bör erkännas och följas upp som ett transportpolitiskt och fördelningspolitiskt problem och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram ett nationellt kunskapsunderlag med indikatorer för transportfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rörelsefrihet betyder ganska lite för den som inte har råd med biljetten, och ännu mindre för den som står vid en hållplats där bussen inte går. Transportpolitiken avgör vilka arbeten en människa kan söka, vilka utbildningar hon kan nå och hur lätt det är att delta i samhällslivet. Trots detta syns frågan om vilka som faktiskt har råd och möjlighet att använda transportsystemet för sällan i de nationella uppföljningarna.

Transportfattigdom uppstår när priset på resor, restiden, de geografiska avstånden eller frånvaron av fungerande trafik gör att människor inte kan nå sådant som behövs i vardagen. Den kan finnas både i utsatta stadsdelar och på landsbygden. Personer i lågavlönade yrken, med obekväma arbetstider eller utan bil kan ha särskilt svårt att

anpassa sig till trafiksystem som planeras för andra livsvillkor. Forskning från VTI visar hur en brist på fungerande transporter kan påverka människors möjligheter att nå och behålla arbete.

Begreppet transportfattigdom speglar ett ändrat synsätt inom forskningen, från mobilitet till tillgänglighet – finns det som människor behöver, som arbete, service, utbildning och vård inom räckhåll och om det går att nå. I Sverige är avstånden stora och vi ser att vi för att kunna minska transportfattigdomen behöver utveckla indikatorer som belyser hushållens transportkostnader, inkomster, restider och tillgång till arbete, studier, vård och samhällsservice.

Ett annat begrepp som fått ökad uppmärksamhet är ”transporträttvisa” där en central fråga är vem eller vilka som gynnas av ytterligare en investering i infrastruktur. Historiskt har i många länder det varit bilisterna som gynnats, inte sällan på kollektivtrafikens bekostnad.

För att få en bättre utveckling ur samhällelig synvinkel menar vi i Miljöpartiet att de traditionella beräkningsmodellerna behöver kompletteras med de perspektiv som finns inom transportfattigdom och transporträttvisa.

Gurgin Bakircioglu (MP)